جۇڭخۇا مادەنيەتنىڭ جاڭا جەتىستىكتەرىن ۇزدىكسىز سومدايىق

(باسى 1 ـ بەتتە)

مادەنيەت گۇلدەنسە، مەملەكەت گۇلدەنەدى، مادەنيەت قۇدىرەتتەنسە، ۋلت قۇدىرەتتەنەدى. پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى، شي جينپىڭ جولداستى ۋيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتى مادەنيەت قۇرىلىسىن جاڭا تاريخي دەڭگەيگە كوتەرىپ، مادەنيەت سەنىمىن جول سەنىممەن، نازاريا سەنىممەن، ئۇزىم سەنىممەن بىرگە جۇڭگوشا سوتسيالىزمنىڭ "ئەتىبار سەنىمى" قاتارىنا ەنگىزىپ، ماركسيزمنىڭ يەدەولوگيا سالاسىنداعى جەتەكشى ورنىنا تاباندى بولۇۋ ئۇزىمىن جۇڭگوشا سوتسيالىزمنىڭ ئۇزىنى بىرلى ئۇزىمى ەتىپ تۇراقتاندىرىپ، سوتسيالىستىك وزەكتى قۇن جۇيەسىنە تاباندى بولۇدى جاڭا داۋىردە جۇڭگوشا سوتسيالىزمغا تاباندى بولۇۋ مەن ونى داۋامىتۇدىك نەگىزگى جالپى جوباسنا ەنگىزدى. وسى بىرنەشە جىلدا ەلىمىزدىك مادەنيەت قۇرىلىسىندا تورگىنىن تۇزەپ قاينارىن تازالاۋدا، تۇراشلىقتى ساقتاپ جاڭالىق اشۇدا تاريخي جەتىستىكتەرگە قول جەتىپ، تاريخي وزگەرىستەر تۇىلدى، بۇل جاڭا داۋىردە جۇڭگوشا سوتسيالىزمغا تاباندى بولۇۋ جانە ونى داۋامىتۇعا، پارتيا مەن مەملەكەت ىستەردىنىڭ شىت جاڭا جاعدايىن اشۇعا قۇاتتى وڭ ەنەرگيا ازىرلەدى.

"14 ـ بەسجىلدىق" مەزگىلىندە ەلىمىز جاڭا داۋىر كەزەڭىنە وتەدى، ئۇزىن جوق، مادەنيەت قۇرىلىسىن اناعۇرلىم كورنەكتى ورىنعا قويۋ كەرەك. جۇڭگوشا سوتسيالىزمنىڭ جالپى بەتتىك دامىتىن، جالپى بەتتىك العا باساتىن ۇلى ئىس ەكەنىن، سوتسيالىستىك مادەنيەتتىڭ گۇلدەنۋى، داۋىر بولمايىنشا، سوتسيالىستىك وسزامانداۋ دا بولمايتىنىن تانۋ كەرەك. "بەستى ئىبىر تۇلعالاندىرۋ" جالپىلىق ورنالاستىرۋ ئىبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتۋدە، "ئەتىرىتى جاپپاي ورىنداۋ" ستراتەگيالىق ورنالاستىرۋ سايكەستى ىلگەرىلەتۋدە مادەنيەت ـــ ماڭزدى مازمۇن؛ جوعارى ساپالى داۋدى ىلگەرىلەتۋدە مادەنيەت ـــ ماڭزدى تىرەكتىك ئەتۋىن؛ حالقتىڭ كۇن سايىن ارتقان تاماشا تۇرمىس قاجەتىن قاناعاتتاندىرۋدا مادەنيەت ـــ ماڭزدى فاكتور؛ العا باسۋ جولىنداعى ئەتۋرلى سىن ـ سايىستار مەن حاۋىپ ـ قاتەرلەردى جەڭۋدە مادەنيەت ـــ ماڭزدى كۇش قاينار. جاڭا داۋىردەگى ۇلى ساپاردا ئىبز مادەنيەت سەنىمىن بەكەمدەپ، جۇڭحۇانىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىن جاساماپازدىقپەن كادەگە جاراتۋدى، جاڭالىق اشا دامىتۇدى ىلگەرىلەتپە، توڭكەرىستىك مادەنيەتتى جالعاستىرىپ، سوتسيالىستىك وزىق مادەنيەتتى دامىتپ، جۇڭحۇا مادەنيەتىنىڭ جاڭا جەتىستىكتەرىن ۇزدىكسىز سومداپ، سوتسيالىستىك مادەنيەتتە قۇاتتى مەملەكەت قۇرۇۋىمىز كەرەك.

مادەنيەت قۇرىلىسىن مىقتى، ويداعداي يگەرۋ ئۇشىن، قوعامدىق ورگەنيەتتىڭ دەڭگەيىن جوعارىلاتۋدى سوتسيالىستىك مادەنيەتتە قۇاتتى مەملەكەت قۇرۇۋدىڭ كەلەلى مىندەتى ەتىپ، مۇرات ـ سەنىم تاربيەسىن ۇدايلاندىرۋدى، تۇزىمدەندىرۋدى ىلگەرىلەتپە، پارتيا تاريخى، جاڭا جۇڭگو تاريخى، رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۋ تاريخى، سوتسيالىزمنىڭ داۋ تاريخى تاربيەسىن كۇشەيتپە، وتانشىلدىق، كوللەكتيۋيزم، سوتسيالىزم تاربيەسىن كۇشەيتپە، ادامداردى جول سەنىمىن، نازاريا سەنىمىن، ئۇزىم سەنىمىن، مادەنيەت سەنىمىن بەكەمدەۋگە جەتەكتەپ، جالپى حالقتىڭ يدەيالىق جاقتا، رۋحانى جاقتا تەمىز ىنتىماقتاسۋىن جەبەۋ؛ مادەنيەت ىستەرىن دامىتۇدى حالقتىڭ رۋحانى مادەنيەت قاجەتىن قاناعاتتاندىرۋدىڭ، حالقتىڭ مادەنيەتتىڭ ۇقىق ـ مۇددەسىن قامتاماسىز ەتۋدىڭ نەگىزگى جولى ەتىپ، "ەكىگە قىزمەت وتەۋ" بەتالىسنا، "بارلىق گۇل شەشەك اتۋ، جالپى جارىسا ئۇن قاتۋ" باعىتىنا تاباندى بولىپ، اقپارات ـ باسپا ئسوز، رادىيو، كينو، تەلەۋيزور، ادەبيەت ـ كورەكەمونەر، فيلوسوفيا، قوعامدىق عىلىم ىستەرىن جاپپاي گۇلدەندىرىپ، الۋەمەتتىك مادەنيەتتىڭ قىزمەت وتەۋ دەڭگەيىن كۇش سالا جوعارىلاتپە، حالقتى اناعۇرلىم تولىق، اناعۇرلىم باي، اناعۇرلىم جوعارى ساپالى رۋحانى مادەنيەت تۇرمىسىنان يگىلىكتەندىرۋ؛ قوعامدىق ونىمدىلىكتى باستى ورىنعا قويۋعا، قوعامدىق ونىمدىلىك پەن ەكونوميكالىق ونىمدىلىكتىڭ بىرلىگىنە تاباندى بولىپ، مادەنيەت ئتۇزىلسى رەفورماسىن تەرەڭدەتپە، مادەنيەت شارۋاشىلىعى جوباسى مەن ساياساتىن كەمەلدەندىرىپ، حالقتىڭ مادەنيەت قاجەتىن قاناعاتتاندىراتىن ئارى حالقتىڭ رۋحانى كۇشىن ارتتىراتىن اناعۇرلىم كوپ مادەنيەت ونىمدەرىمەن قامداۋ كەرەك.

مادەنيەت ـــ ۇلتتىڭ ئومىر ئسۇرىسى، ەسىك اشۋ تاريخى، سوتسيالىزمنىڭ داۋ تاريخى تاربيەسىن كۇشەيتپە، وتانشىلدىق، كوللەكتيۋيزم، سوتسيالىزم تاربيەسىن كۇشەيتپە، ادامداردى جول سەنىمىن، نازاريا سەنىمىن، ئۇزىم سەنىمىن، مادەنيەت سەنىمىن بەكەمدەۋگە جەتەكتەپ، جالپى حالقتىڭ يدەيالىق جاقتا، رۋحانى جاقتا تەمىز ىنتىماقتاسۋىن جەبەۋ؛ مادەنيەت ىستەرىن دامىتۇدى حالقتىڭ رۋحانى مادەنيەت قاجەتىن قاناعاتتاندىرۋدىڭ، حالقتىڭ مادەنيەتتىڭ ۇقىق ـ مۇددەسىن قامتاماسىز ەتۋدىڭ نەگىزگى جولى ەتىپ، "ەكىگە قىزمەت وتەۋ" بەتالىسنا، "بارلىق گۇل شەشەك اتۋ، جالپى جارىسا ئۇن قاتۋ" باعىتىنا تاباندى بولىپ، اقپارات ـ باسپا ئسوز، رادىيو، كينو، تەلەۋيزور، ادەبيەت ـ كورەكەمونەر، فيلوسوفيا، قوعامدىق عىلىم ىستەرىن جاپپاي گۇلدەندىرىپ، الۋەمەتتىك مادەنيەتتىڭ قىزمەت وتەۋ دەڭگەيىن كۇش سالا جوعارىلاتپە، حالقتى اناعۇرلىم تولىق، اناعۇرلىم باي، اناعۇرلىم جوعارى ساپالى رۋحانى مادەنيەت تۇرمىسىنان يگىلىكتەندىرۋ؛ قوعامدىق ونىمدىلىكتى باستى ورىنعا قويۋعا، قوعامدىق ونىمدىلىك پەن ەكونوميكالىق ونىمدىلىكتىڭ بىرلىگىنە تاباندى بولىپ، مادەنيەت ئتۇزىلسى رەفورماسىن تەرەڭدەتپە، مادەنيەت شارۋاشىلىعى جوباسى مەن ساياساتىن كەمەلدەندىرىپ، حالقتىڭ مادەنيەت قاجەتىن قاناعاتتاندىراتىن ئارى حالقتىڭ رۋحانى كۇشىن ارتتىراتىن اناعۇرلىم كوپ مادەنيەت ونىمدەرىمەن قامداۋ كەرەك.

مادەنيەت ـــ ۇلتتىڭ ئومىر ئسۇرىسى، ۋىدا ساۋداگەر شاقىرىپ قارجى ەنگىزۋ، قارجىنى قامتاماسىزداندىرۋ سياقتى قىزمەتتەردى ۋىداعداي ىستەپ، نىسان قۇرىلىسى ايىق الىسىن جەدەلدەتپە، ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى داۋىنا پارەندى كۇش ۇستەۋ كەرەك. بىرەگەي شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن كۇش سالا قۇرىپ، زاڭ بويىنشا ئىس بىتىرۋگە، بازار تۇلعاسىنىڭ ۇقىق ـ مۇددەسىن قامتاماسىزداندىرۋعا تاباندى بولىپ، "تومەنگە بەرۋ، باسقارۋ، قىزمەت وتەۋ" رەفورماسىن تەرەڭدەتپە، ئتپىتى دە كوپ ساپالى قىزمەت وتەۋمەن قامداپ، كاسىپورىنداردىڭ ويلاعانىن ويلاۋدى، كاسىپورىنداردىڭ اسقاقىنا اسعۇدى، كاسىپورىنداردىڭ قينىشلىعىن شەشۋدى شىنايى ىستەپ، شينجياڭدى قارجى قوسۋدىڭ ىرىستى توپىراعىنا اينالدىرۋ كەرەك.

ئماجلىس مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: شارۋالاردىڭ كىرىسىن ارتتىرۋدى كوزدە ۇستاپ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن ساتۋ، اۋىل شارۋاشىلىق قوسىمشا ونىمدەرىمەن قامداۋ، جەم ـ ئشوپ زاپاس ساقتاۋ، كۇزگى ەگىستى، ەگىنجايدى باسقارۋ سياقتى قىزمەتتەردى ۋىداعداي تىڭعىلىقتى ىستەپ، كۇز، قىس ماۋسىمدارىندا ماڭزدى اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىمەن ئونىمدى قامداۋعا، اۋىل شارۋاشىلىعىنان مول ئونىم الۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك. نازاردى "ەكىدەن تارىقتىرماۋعا، ئۇشتى قامتاماسىز ەتۋگە" شوعىرلاندىرىپ، ىندەت تۇدىرعان حاۋىپ ـ قاتەرگە، كومەسكى قاتەرگە قايتالاي تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋعا ىقپالى تيەتىن ئالسز بۇىنداردى قايتالاي بەكەمدەپ، شەشۋشى شايقاستىڭ شەشۋشى جەڭىسىنىڭ نەگىزگى تۇيىندەرىن، ماڭزدى تۇيىندەرىن تاعى دا ىلگەرىلەتپە، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جالپى بەتتىك جەڭىسىنە باتىل قول جەتكىزۋ كەرەك. ساياحات، ساۋدا ـ ساتتىق كاسىپورىندارىنىڭ ورنىقتى قايتا جاندانۋىن جەدەل ىلگەرىلەتپە، كۇز، قىس ماۋسىمدارىنداعى ساياحات ۇگىتىن ۋىداعداي جاساپ، ساپالى قىزمەت وتەۋمەن قامداۋدى كەڭەيتپە، تۇتىنۋ بازارىنىڭ ابروين اسرۋ جانە سەنىمىن سەرپىلتۋ كەرەك. حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىزداندىرۋ جانە جاقسارتۋ قىزمەتتىن شىنايى، ەگجەي ـ تەگجەيلى ىستەپ، حالىق بۇقاراسى ەڭ كوڭىل بولەتىن، ەڭ تىكە، ەڭ رەال مۇددە ماسەلەسىن شىن مانىندە ۋىداعداي شەشۋ كەرەك. مەكتەپتەردىڭ ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدى ۋىدايلاندىرۋ جانە وقۋ ـ وقىتۋدى جالپى بەتتىك قالپىنا كەلتىرۋ قىزمەتتىن ئبىر تۇتاس ورنالاستىرىپ، ۋىداعداي ىستەپ، مەكتەپتەردىڭ مۇلدە حاۋىپسىز بولۋىنا شىن مانىندە كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

اۋتونوميالى رايون باسشىلارىنان ەركىن تۇنياز، تيان ۋىن، جاڭ چۇنلين، ۋاڭ ميڭشان، جاۋ چۇڭجيۋ، جاۋ چيڭ، سۇن حۇڭمەي، لىۋ سۇشى، لىۋ جيانشين، ۋان حايچۋان، ياڭ يۇڭ ماجلىسكە قاتىناستى.

تۇرعىندار تۇرسناي تۇرسۇندى القادى

"بويجەتكەن، جاپا شەكتىك"

ئىبرىنشى شەپە ىندەنگە قارسى اتتانعان قاھارماندار شەجىرەسى

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ئتىلشىسى جاۋ يۇە

"الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرى رەتىندە، 2 رەتكى ىندەتتىك سىن ـ سىناعىن باسىمنان وتكىزىپ، اجەپتاۋىر ەسەيىپ قالدىم"، ـ دەدى 9 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى 21 جاستاعى تۇرسناي تۇرسۇن.

تۇرسناي ئۇرىمجى ەكونوميكالىق، تەحنيكالىق اشۋ رايونى (توۋتۇنحى رايونى) باتىس پويەز بەكەتى اۋماعىن باسقارۋ كوميتەتى سولتۇستىك بەكەت 5 ـ جولى الەۋمەتتىك اۋماعى تۇرعىندار كوميتەتىندەگى جاسى ەڭ كىشكەنە قىزمەتكەر، بيىل 7 ـ ايدا قىزمەتكە شىققاننا ئبىر جىل بولادى. 7 ـ ايدىڭ ورتا شەنىندە، ىندەت تۇىلعاندا، ول تايسالماستان الەۋمەتتىك اۋماقتاعى " 95 ـ جىلدارداڭ تۇلەگى" بولعان وزگە 12 قىزمەتكەرمەن بىرگە جاستارداڭ ىندەتتەگە قارسى اۋانگارد اترەتىن ۇيىمداستىرىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدىڭ ئبىرىنشى شەبىندە اتويلادى.

ىندەتكە قارسى اتتانۋ كەزىندە، تۇرسنايدىڭ ئار كۇنى قاربالاس جۇمىسپەن ئوتتى. زاتتىق ماتەريالدارداى قامتاماسىز ەتۋ گرۋپپاسىنىڭ مۇشەسى رەتىندە، ول ئار كۇنى تاڭعى ساعات 6دا ورنىنان تۇرىپ، الەۋمەتتىك اۋماقتاعى 40 وتباسىنداعى 120 تۇرعىنعا كۇندەلىكتى تۇرمىس زاتتىق ماتەريالدارىن جەتكىزىپ تۇردى. سونىمەن بىرگە، ول تاعى ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرىنىڭ نۇكلەين قىشقىلى ۇلگىسىن جيناۋىنا كومەكتەسەدى، ئار كۇنى تۇرعىنعا ئدارى جەتكىزىپ، دەنە تەمپەراتۋرالارىن ولشەپ، قوقىر ـ قوقسىقتاردى جيىپ، زارارسىزداندىرۋ جۇرگىزىپ، ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ بىلىمدەرىن ۇگىتتەيدى، ت. ب. ەڭ قاربالاس بولعاندا، ول ئار كۇنى ون نەشە ساعات جۇمىس ىستەدى.

"ئار كۇنى تاڭ اتسىمەن ئبولىپ قوراپتالعان كوكونىستى، جەمىستى جانە تۇرعىنداردىڭ قاجەتتى زاتتارىن الىپ، ئۇي ارالاپ جەتكىزەمىن. ىلعي ۇيقىلى ـ ويىاۋ جۇمىسقا كىرىسپ كەتەمىن"، ـ دەدى تۇرسناي، ـ تاڭ اتقانان كۇن باتقانعا دەيىن تىنىم تاپپاعانىممەن، الايدا زاتتىق ماتەريالدارمەن قامتاماسىز ەتۋدىڭ تۇرعىنداردىڭ تۇرمىسىنا ساياتىندىعىن بىلگەندىكتەن، تيتىتەي دە بوسىماڭسىعان جوقپىن.

"ەڭ اۋىرى ۇن مەن كۇرىش بولدى، ۇنەمى 1 ـ قاباتتان 5 ـ قاباتقا يىققا ارتىپ شعامىن، كەيدە يىعىم ئۇزدىلىپ كەتكەندەي سەزىنەمىن. كەيدە ساقتانۋ ـ قورعانۋ كيىمىن شەشكەنمەدە، ىشتەگى كيىمدەرىم شىلقا سۋ بولىپ كەتۋشى ەدى"، ـ دەدى تۇرسناي، ـ وسى جاسما دەيىن مۇنداي جاپالى جۇمىس ىستەپ كورمەگەن ەدىم. شارشاعان كەزدە ول ئوزىن ۇزبەي جىگەرلەندىرىپ وتىردى: "الەۋمەتتىك اۋماق بۇقاراعا قىزمەت وتەيدى، بۇقارانىڭ سۇيەنشى، مۇنداي كەزدە ەركەلەۋگە بولمايدى، قولىمنان كەلەدى!".

وسىلايشا ئتىسىن باسىپ تاباندىلىق كورسەتپە جۇرگەن تۇرسناي ەكىنشى بىرىنشى "بويجەتكەن، جاپا شەكتىك" دەگەن ئسوزدى ەڭ كوپ ەستۇشى ەدى. تۇرعىنداردىڭ جىلى ئجۇزى، كوڭىل بولگەن سوزدەرى ئاپ ـ ساتتە ونى ىشتەي قۇانىشقا بولەپ وتىراتىن. "تۇرعىندار اتا ـ انامداي سەزىلدى. جاسىم كىشى بولعانىمەن، كۇشىم بارشىلىق، تۇرعىنداردىڭ جىلى ئجۇزى مەن جىگەرلەندىرگەن ئسوزى ماعان ىستەگەن ىستەرىمنىڭ بارلىعىنىڭ تاتيتىنىن سەزىندىردى"، ـ دەدى ول.

جىل باسىندا ىندەت تۇىلعاندا تۇرسناي ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتىنە قاتىناستى. وسى رەت ول بايعىسىنداي اتويلاپ العا شعپ، قاراپايىم جۇمىس ورنىندا "جاۋىنگەر"، "ۇگىتشى"، "قامتاماسىز ەتۋشى" رولىن وينايىپ، الەۋمەتتىك اۋماق تۇرعىنداردىڭ مويىندالۋىنا يە بولدى.

"بۇقارا شاقىرعاندا قاستارىنان تابىلۋىمىز كەرەك". جىل باسىندا جانە شىلىڭگىر جازداعى 2 رەتكى ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدە شىنققاننان كەيىن، تۇرسناي تولىمدى الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرى بولىپ جەتىلدى.